

**ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพ
บัญชีและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ตามประกาศกรม
พัฒนาธุรกิจการค้า กรณีศึกษาภาคใต้ตอนล่าง**

Factors Influencing the Opinions of Accountants on the Regulations of FAP
and the Continuing Profession Development on the Announcement of
DBD: Case Study in the Lower Southern Provinces of Thailand

ธนวัฒน์ ชิสกะ Thanawat Shisaka¹

ผศ. ดร.ปาริชาติ มณีมัย Parichart Maneemai²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อ
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียน
เป็น ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556 ระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทาง
วิชาชีพบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการ
เป็น ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557 และทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อ
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ประชากรคือผู้ทำ
บัญชีที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เก็บข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 245 คน และใช้สถิติการถดถอยพหุคูณในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพ
บัญชีและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดย
ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี พบว่า อายุ
ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเป็นผู้ทำบัญชีที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นที่
แตกต่างกัน โดยผู้ทำบัญชีที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ที่สูงขึ้นจะมีความคิดเห็นใน
ระดับที่เห็นด้วยมากกว่าผู้ทำบัญชีที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ที่ต่ำกว่า ส่วน
ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ
บัญชี พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเป็นผู้ทำบัญชี และลักษณะของงานบัญชีที่
ทำที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยผู้ทำบัญชีที่มีอายุ ระดับการศึกษา
และประสบการณ์ที่สูงขึ้นจะมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยมากกว่าผู้ทำบัญชีที่มีอายุ ระดับ
การศึกษา และประสบการณ์ที่ต่ำกว่า ในขณะที่ผู้ทำบัญชีที่ทำงานเป็นพนักงานบัญชีบริษัทจะมี
ระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากกว่าผู้ทำบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีหรือรับทำบัญชีอิสระ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ E-mail: scotto_ohana@hotmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ E-mail: parichart.m@psu.ac.th

คำสำคัญ: ผู้ทำบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

Abstract

This research studies the opinion of accountants on the regulations of Federation of Accounting Professions (FAP) B.E. 2556 and the announcement of Department of Business Development (DBD) B.E. 2557: Continuing Profession Development as well as their determinants. The population of the study consists of accountants in the lower southern provinces of Thailand. Data were collected by questionnaire, resulting in a final sample of 245 accountants. The statistical method used for analysis was Multiple Regression Analysis.

The results show that the accountants agree to a large extent with the FAP regulations B.E. 2556 and the announcement of DBD on Continuing Profession Development B.E. 2557. The factors influencing the opinions of accountants on the regulations of FAP B.E. 2556 are age, education and experience: older, higher educated and more experienced accountants agree more on the regulation. Similarly, the factors influencing the opinions of accountants on the announcement of DBD B.E. 2557 are age, education, experience: older, higher educated and more experienced accountants agree more on the announcement. Moreover, in-house accountants agree more than the accountants of the accounting firm or freelance.

Keywords: Accountant, FAP, DBD

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 44 กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี ต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี โดยสภาวิชาชีพบัญชีกำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องเสียค่าบำรุงสมาชิก หรือค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี ตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี ต่อมาได้มีการปรับปรุงข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556 ส่วนที่เพิ่มเติมจากข้อบังคับฉบับเดิม คือ การออกบัตรประจำตัวผู้ขึ้นทะเบียนโดยสภาวิชาชีพบัญชี โดยให้มีอายุตั้งแต่วันที่นายทะเบียนออกบัตร

ประจำตัวผู้ขึ้นทะเบียนจนถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีนั้น และจะต้องชำระค่าธรรมเนียมของปี ต่อ ๆ ไป ล่วงหน้าเต็มจำนวนภายในวันทำการสุดท้ายของปี เว้นแต่ผู้ขึ้นทะเบียนที่ชำระค่าธรรมเนียมทางอินเทอร์เน็ต ให้ชำระได้จนถึงวันสิ้นสุดของปี อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจำนวนมากยังสับสนเกี่ยวกับการแจ้งเป็นผู้ทำบัญชีกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และการสมัครเป็นสมาชิกหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียังได้รับผลกระทบจากการชำระค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียมรายปี

อีกหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อผู้ทำบัญชี คือ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า จาก การที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ออกประกาศฉบับใหม่ เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของ การเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนืองทาง วิชาชีพบัญชีไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปีปฏิทิน โดยต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการบัญชีไม่น้อยกว่า ครึ่งหนึ่งและเนื้อหาอื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีประกาศ และผู้ทำบัญชีต้องแจ้ง รายละเอียดการพัฒนาความรู้ต่อเนืองทางวิชาชีพทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เว็บไซต์กรมพัฒนา ธุรกิจการค้าทันทีหลังการทำกิจกรรมแต่ไม่เกิน 30 วัน และต้องเก็บหลักฐานการเข้าร่วมพัฒนา ความรู้ต่อเนืองทางวิชาชีพบัญชีเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี นับแต่วันสิ้นสุดของการทำกิจกรรม ในแต่ละครั้ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557: ออนไลน์) ซึ่งประกาศดังกล่าวส่งผลกระทบต่อ ผู้ทำบัญชีโดยตรงที่จะต้องถูกควบคุมให้ปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่องและมีบทลงโทษหากฝ่าฝืน นอกจากนี้จำนวนชั่วโมงการเข้ารับการอบรมที่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังมีรายจ่ายส่วนเพิ่มในการเข้ารับการ อบรมให้จำนวนชั่วโมงครบตามที่กำหนดอีกด้วย

จากที่มาและความสำคัญทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่าง มากที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความเห็นของผู้ทำบัญชีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพ บัญชี และการพัฒนาความรู้ต่อเนืองทางวิชาชีพบัญชีฉบับดังกล่าว ว่าผู้ทำบัญชีใน 7 จังหวัด ภาคใต้ตอนล่าง มีความคิดเห็นอย่างไร ผลการศึกษาครั้งนี้จะช่วยสะท้อนความคิดเห็นของผู้ทำ บัญชีไปยังสภาวิชาชีพบัญชีและกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ว่าข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี และ ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องดังกล่าว มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ก็เพื่อเป็น แนวทางในการดำเนินงานของสภาวิชาชีพบัญชีและกรมพัฒนาธุรกิจการค้าต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพ บัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556

2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อการพัฒนาความรู้ ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและ เงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557

3. เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อ ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียน เป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556 และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ตามประกาศกรม พัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพ บัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556

2. ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อประกาศกรมพัฒนา ธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557

3. เป็นแนวทางในปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานของสภาวิชาชีพบัญชีใน การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี รวมถึง การกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ทำการศึกษาภายใต้ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556 และการพัฒนาความรู้ ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและ เงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557 กลุ่มประชากร คือ ผู้ทำบัญชีที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็น ผู้ทำบัญชีกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 1,095 ราย และ ทำการศึกษาตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2558 - เมษายน 2559

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

Maier (อ้างถึงใน สุขญา คุปติยานุวัฒน์, 2543: 43) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของทัศนคติส่วนหนึ่ง และเป็นการแปลความหมายของข้อเท็จจริงอีกส่วน หนึ่ง ซึ่งเป็นการแปลความหมายย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อ และการตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ในขณะนั้นเป็นพื้นฐาน ซึ่งความคิดของแต่ละบุคคลอาจเป็นที่ยอมรับ หรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

Goldstein and Ford (2002) ได้อธิบายว่า การฝึกอบรมเป็นทักษะในการเรียนรู้ เป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวคิด หรือทัศนคติอย่างมีแบบแผน เพื่อผลของการปฏิบัติงาน ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน บุคลากรที่ถูกจ้างเข้ามานั้นต้องมีความสามารถขั้นพื้นฐานที่จะพัฒนาเพื่อให้ประสบความสำเร็จ และการฝึกอบรมนั้นจะเป็นการเปิดโอกาสให้คนที่ต้องการความท้าทายเพื่อหน้าที่ใหม่

3. ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556

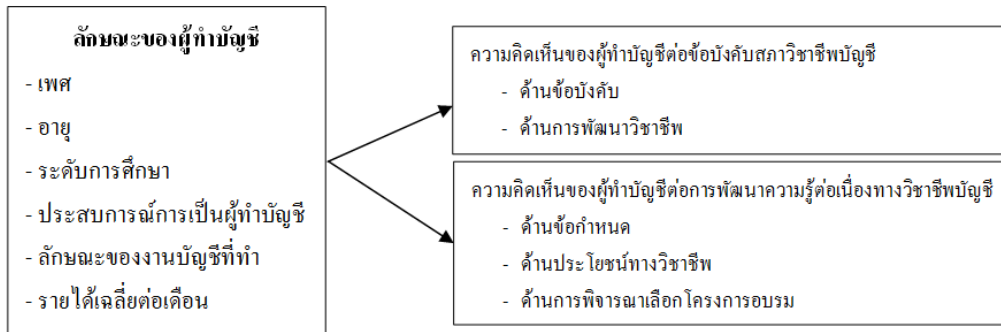
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีฉบับนี้ กำหนดให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี ต้องสมัครเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี โดยเสียค่าบำรุงสมาชิกราย 1 ปี ราย 3 ปี ราย 5 ปี ตามประเภทสมาชิก หรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี โดยเสียค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป จำนวน 500 บาทต่อปี และสำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 300 บาทต่อปี

4. ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557

ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้าฉบับนี้ กำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปีปฏิทิน โดยต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการบัญชีไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งและเนื้อหาอื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีประกาศ และผู้ทำบัญชีต้องแจ้งรายละเอียดการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทันทีหลังการทำกิจกรรมแต่ไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน ของทุกปีปฏิทิน และต้องเก็บหลักฐานการเข้าร่วมพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีเป็น เวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี นับแต่วันสิ้นสุดของการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง

กรอบแนวคิดที่ใช้การศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อ ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี มีกรอบแนวคิด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ทำบัญชีที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ณ วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2556 จำนวน 1,095 ราย

กลุ่มตัวอย่าง คือ คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป G*Power และเพื่อป้องกันการขาดหายของกลุ่มตัวอย่าง จึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 212 ตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้การส่งแบบสอบถามไปยังผู้ทำบัญชี จำนวน 300 คน และเนื่องจากข้อจำกัดการได้มาซึ่งข้อมูลของผู้ทำบัญชี ผู้วิจัยจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้ผู้ทำบัญชีในจังหวัดสงขลา กรอกแบบสอบถามโดยตรง และสำหรับผู้ทำบัญชีในจังหวัดอื่น ๆ ใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังผู้ทำบัญชีและสำนักงานบัญชีผ่านบุคคลที่รู้จัก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2-3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี วิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย บทสรุป วิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

1. ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการปฏิบัติตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2556

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ผู้ทำบัญชีถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย สอดคล้องกับตำราศักดิ์ จงไพโรจน์โฆษิต (2546) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อร่าง พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีส่วนใหญ่ มีการรับรู้ต่อร่าง พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ค่อนข้างดี แต่ขัดแย้งกับกฤษฎา รัตนโนดม (2548) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อผู้สอบบัญชี พบว่า ผู้สอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา ที่มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายฉบับใหม่ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจใน พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้ดีในระดับหนึ่งแล้ว โดยในช่วงแรกของการประกาศใช้ ผู้ประกอบวิชาชีพอาจให้ความสนใจเฉพาะข้อกำหนดที่มีผลกระทบโดยตรงต่อตนเองเป็นหลักเท่านั้น

เมื่อพิจารณาในส่วนของลักษณะของผู้ทำบัญชี พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการปฏิบัติตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ด้านข้อบังคับ ซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษา และลักษณะของงานบัญชีที่ทำ มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชี สอดคล้องกับอังคณา จีรัง (2550) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 พบว่า ผู้ที่จบการศึกษาทางบัญชีระดับ ปวช. ปวส. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า เห็นด้วยกับข้อกำหนดในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสารภี ชนะทัฬ (2551) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ที่มีต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ลักษณะของงานบัญชีที่ทำงานมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ในภาพรวม โดยกลุ่มผู้รับจ้างทำบัญชีของสำนักงานบัญชีจะมีระดับความรู้ความเข้าใจ ในภาพรวมมากกว่ากลุ่มอื่น

ในส่วนของความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการปฏิบัติตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเป็นผู้ทำบัญชี มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชี สอดคล้องกับกิตติยาภรณ์ อินธิปัก (2557) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อรองรับ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานทางด้านบัญชี มีผลต่อความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสาขาวิชาชีพบัญชีจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาและเตรียมความพร้อมในเรื่องของข้อบังคับต่าง ๆ

2. ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พ.ศ. 2557

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ผู้ทำบัญชีมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย สอดคล้องกับศรัณย์ ชูเกียรติ และประจิต หาวัตร (2548) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์การปฏิบัติงานและการสำรวจทักษะที่จำเป็นของนักบัญชีบริหารในบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า พนักงานบัญชีในกิจการที่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพจะมีทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมากกว่าพนักงานบัญชีในกิจการที่ไม่มีการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาในส่วนของลักษณะของผู้ทำบัญชี พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ด้านข้อกำหนด ซึ่งประกอบด้วย อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชี สอดคล้องกับผลการศึกษารพัฒนาทักษะวิชาชีพต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดสุโขทัยของกิตติกวินท์ เมษฉาย (2555) ที่พบว่าผู้ทำบัญชีควรมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีและควรที่จะเข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพให้ครบตามชั่วโมงที่กำหนด เพราะการฝึกอบรมจะสามารถช่วยให้ผู้ทำบัญชีมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นได้

พิจารณาในส่วนของความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ด้านประโยชน์ทางวิชาชีพ พบว่า ประสบการณ์การเป็นผู้ทำบัญชี มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชี สอดคล้องกับสุภาพันธุ์ สายทองอินทร์ (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาประสิทธิผลในการทำงานของผู้ทำบัญชี หลังจากเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ พบว่า ผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์การเป็นผู้ทำบัญชีที่แตกต่างกัน มีผลทำให้การพัฒนาประสิทธิผลในการทำงานหลังจากเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีแตกต่างกัน

ในส่วนของความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ด้านการพิจารณาเลือกโครงการอบรม พบว่า ลักษณะของงานบัญชีที่ทำ มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชี สอดคล้องกับณัฐา ธรเจริญกุล (2557) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ทำบัญชีที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี พบว่า ลักษณะของงานบัญชีที่ทำมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทาง

วิชาชีพบัญชีในทุก ๆ กิจกรรม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่จัดการอบรมควรจัดสัมมนาในราคาที่ถูกกลง หรือไม่คิดค่าใช้จ่ายหากเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกัน หน่วยงานใหญ่ ๆ อย่างสภาวิชาชีพ และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ฯลฯ ก็ควรจะจัดให้มีการอบรมให้ความรู้บ่อยครั้งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2556

จากการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีต่อข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านข้อบังคับ และด้านการพัฒนาวิชาชีพ สภาวิชาชีพบัญชีจึงควรส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ตระหนักถึงหน้าที่ของการเป็นสมาชิก และความสำคัญของการปฏิบัติตามข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในระดับที่ทัดเทียมกับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ส่วนผู้ทำบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีหรือเป็นผู้รับทำบัญชีอิสระ จะมีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าผู้ทำบัญชีที่ทำงานเป็นพนักงานบัญชีบริษัท อาจเป็นเพราะผู้ทำบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีหรือเป็นผู้รับทำบัญชีอิสระจะมีความใกล้ชิดและสามารถเข้าถึงบทบาทของสภาวิชาชีพบัญชีได้มากกว่า สภาวิชาชีพบัญชีจึงควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีที่ทำงานเป็นพนักงานบัญชีบริษัทสามารถเข้าถึงบทบาทของสภาวิชาชีพบัญชีมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี

พ.ศ. 2557

จากการศึกษา พบว่า ผู้ทำบัญชีที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จะมีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี หรือผู้สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ดังนั้น กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี หรือสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เข้าใจถึงที่มาและความสำคัญของการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด และผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์การเป็นผู้ทำบัญชีมากกว่า 5 ปีขึ้นไป จะมีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์การเป็นผู้ทำบัญชีต่ำกว่า 5 ปี จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันที่จัดการอบรมในการจัดการหลักสูตรอบรมที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้ทำบัญชีให้มากขึ้น และให้เพียงพอับความต้องการโดยเฉพาะในต่างจังหวัด

ส่วนผู้ทำบัญชีที่ทำงานเป็นพนักงานบัญชีบริษัท จะมีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าผู้ทำบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีหรือรับทำบัญชีอิสระ อาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่ใช้ใน

การอบรมและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง ถูกจำกัดด้วยระเบียบของบริษัท กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงควรสนับสนุนให้มีหน่วยงานจัดการอบรมที่เพียงพอต่อความต้องการโดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคและอาจสนับสนุนให้มีการจัดหลักสูตรอบรมโดยใช้สถานที่ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ทำบัญชี ในการจัดสรรเวลาและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างเท่านั้น ทำให้ทราบข้อมูลเพียงส่วนหนึ่งจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีอยู่ทั่วประเทศ ควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้นอีก ซึ่งจะทำให้การศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี และพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของการเปรียบเทียบผลของการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพที่มีต่อประสิทธิผลในการทำงานของผู้ทำบัญชี

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2548). กระทรวงพาณิชย์. เผยแพร่รายชื่อที่อยู่ของผู้ทำบัญชี. แหล่งที่มา http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=7129
- กฤษฎา รัตนโนดม. (2548). ผลกระทบของพระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ. 2547 ที่มีต่อผู้สอบบัญชี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สารภี ชนะทัฬห. (2551). ผลกระทบของพระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ. 2547 ที่มีต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- สุขญา คุปติยานุวัฒน์. (2543). ดัชนีวัดผลการทำงาน กรณีศึกษา การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพันธุ์ สายทองอินทร์. (2554). การพัฒนาประสิทธิผลในการทำงานของผู้ทำบัญชีหลังจากเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ม.เกษตรศาสตร์
- อังคณา จีรัง. (2550). ทศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อพระราชบัญญัติวิชาชีพ บัญชีพ.ศ. 2547. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Goldstein I. L. & Ford K. (2002). Training in Organizations: Needs assessment, Development and Evaluation (4th Edn.). Belmont: Wadsworth.